

Oom Jan Wuring (70): „Hoe rijker, hoe gewoner”

„Ik had Sultan Hamid en Mohammed Hatta en nog meer beroemde mannen aan boord”

„Er is al eens vaker over mij geschreven. Weet u door wie? Piet Bakker, de schrijver van Ciske de Rat, en L. J. Kleyn, een reisredacteur. In 1938 werd hun boek „Ruimte” hier in Sneek bij Brandenburgh uitgegeven. Kijk, dit is een present-exemplaar; het hoofdstuk „Om de stamtafel” gaat onder meer over mij; ze noemen me daarin Jan Willem. Mijn achternaam staat er niet bij, maar ik ben het wel”. Zo praat Jan Wuring van de 1e Woudstraat, een krasse man, die op 18 februari zeventig werd. „Of ik nog mooie verhalen ken? Man, hou op. Als ik eenmaal begin, komt er geen eind.

Mijn vader was machinist op de tram, voor zeshonderd centen in de week. Ik hielp hem vaak in de werkplaats, achter het station tegen het Wilhelminapark aan. Als er wat aan de tram gerepareerd moest worden, was ik er bij. Zo kwam vanzelf het gevoel voor dat mechanische spul bij mij erin..

Ik was de middelste van drie broers. De oudste was Arend. Hij werkte bij een rijwielhandel, maar begon al jong voor zichzelf, eerst met iemand samen, Wuring en Van Foecken, op de hoek van de Dr. Boumaweg, waar nu Piso staat. Toen werd het Wuring en Van der Meer, 'n zwager; maar later deed hij de zaak alleen. Arend was één van de eersten, of misschien wel de eerste, die hier een motor had; die noemden we een „ezeltje”, het was een Fabrique Nationale 1902, uit België. Piersma van de kaashandel aan de Peperstraat had een „All Right” en de gebroeders Vezing, aannemers, hadden een lange „Adler”.

MINERVA

Arend kocht ook de eerste auto van Sneek; kijk, daar heb ik een foto van, met die Belgische gevluchte militairen. Dat was een één-cylinder Minerva. Als je die wilde starten, moest je een spatbord optillen en de motor van opzij aanslaan. Dan begon de auto vreselijk te dansen op zijn poten; hij had stuurversnelling. Toen ik twaalf was, gapten een vriendje en ik de Minerva, die mijn broer stalde achter één hek bij een pakhuis van de fa. Westerhof op het Vismarktplein.

We reden ermee naar IJsbrechtum onderweg kwamen we de tram en een landauer met twee paarden ervoor, tegen. We konden er niet langs en daarom verstopten we de auto achter de bomen langs de weg. Toen we terugkwamen, zagen we mijn broer

Motoren, auto's, boten en verhalen

met zijn meisje dáár, waar nu de spoorbomen zijn bij Piso. Hij zei: „daar komt krekt zo'n wagentje aan als ik heb. „Toen hij me herkende, sloeg hij me achter het stuur vandaan. Ik vloog boven op een groentekar.

VRIJBUITER

Ik was altijd al een vrijbouter. Visen en eierzoeken, daar liet ik alles voor in de steek. Ik heb 13 ambachten

en misschien wel 21 ongelukken gehad. Ik was loopjongen bij de parfumeur, bij Bast de groentezaak en ik prutste bij m'n broer in de rijwielwerkplaats. Ook heb ik in Munnekeburen in een rijwielzaak gewerkt. Op een keer moest ik kwitanties innen voor de baas in Scharsterbrug. Daar zag ik de toren van Sneek en toen ben ik maar meteen helemaal doorgefietst naar huis. Wel twintig jaar later kwam ik weer eens in Munnekeburen in een café en wie was de kastelein? De fietshandelaar. Het eerste wat hij zei, toen hij me zag, was: „Jan, hest-'m nog beurd?” (De kwitantie).

BEROEMDE NEDERLANDERS

Mooie „verzen” en illustraties komen we tegen, als we de boekjes doorbladeren. Dierbare herinneringen van en aan mensen-op-vakantie. Aan tochten met hoge Nederlandse officieren, die in de jaren dertig militair-aardrijkskundige reizen maakten vanwege de Hoogere Krijgsschool met Wuring als schipper. Illustere namen: Baretta, Doorman, Fiévez, Wilson. Ook van joodse fabrikantenfamilies uit Enschede, die in 1932 met Oom Jan over de meren trokken: Menko, Frankenhuis. En van Fransen, Belgen, Engels en Nieuw-Zeelanders. („Die aten slakken, bah!” zegt Wuring met een kreet van afgrijzen).

IN DE BOOT

Zo kwam ik langzamerhand in de autohandel. En in de botenverhuur. Mijn broer verhuurde zijn kajuit-motorboot en zijn vriend ook. Arend ging mee als schipper-eigenaar met een familie die de boot gehuurd had. Ik ging als schipper met de boot van die vriend. In de laatste oorlog overleed mijn broer en toen heb ik het overgenomen.

De boten hadden zes slaappleatsen. Ik ging één of meer weken met families varen, het hele land door. Dat was prachtig! Daar heb ik al die gastenboeken nog van. Met die boeken begon ik in 1930. De lui zetten hun handtekening erin, schreven er hele verhalen bij, vaak zelf verzonnen gedichten, en mooie tekeningen. De laatste namen dateren van 1962, maar ik vaar nog steeds, al is het niet meer zo veel als vroeger. Ik nam indertijd soms ontslag bij een baas en ik ging zomaar vijf weken met een rijke meneer varen. En bij voorkeur naar die plekjes, waar een ander niet komt, of naar Holland; hoe rijker de mensen waren, hoe gewoner; hoe armer, hoe meer kale drukte ze hadden. Ik heb wel eens een hele familie van boord gegooid. Dan zette ik ze met de hele boel op de wal. Deze handtekeningen zijn van 7 juli 1962. Dat was toen een groep van mensen van boterfabrieken uit Malakka, Jamaica en van de Philippijnen.

Toen in ons land de Ronde Tafel Conferentie was, op de Lage Vuursche, na de politionele acties in Indonesië, heb ik ook Indonesiërs aan boord gehad. Dit zijn de handtekeningen van Sultan Hamid van Pontianak met zijn vrouw en kinderen. Hij was destijds adjudant in buitengewone dienst van Hare Majesteit de Koningin. Kijk, de datum staat er bij: 3 september 1949. En deze is van een dag later, van Mohammed Hatta.

Namen van adellijke geslachten als Van der Feltz, Van Heemstra, Van Eysinga, Tutein Nolthenius, Alting von Geusau, Van Welderen Rengers, Van Hardenbroek. „Wel twintig baronnen”, voegt de vrijbouter er trots aan toe. „Zie, hier staat nog iets van iemand uit Tsjecho Slowakije. En dit is een fot van Theun de Vries; hij was met zijn gezin bij mij aan boord, toen hij aan een boek over Friesland bezig was. Hij zit hier op het dak van de kajuit. Dat was op 12 juli 1937. Op deze bladzij in het boekje heeft hij zich zelf en vrouw en kinderen uitgetekend, maar hij kon beter schrijven. De boot heette Ankawi, naar de kinderen van mijn broer Arend: Annie, Katie, en Wiepie.

Nou zo kan ik wel doorgaan. Sommige families zijn zeker vijftien jaar achter elkaar voor een of meer vakantieweken teruggekomen, zo fijn vonden ze het. Ja, ze leerden er ook een boel van, uit de natuur: planten, vissen en vogels. Ik had later meer boten in de verhuur, met andere schippers erbij. Maar de families die met hen uitgingen, kwamen nooit weer terug, of ze schreven mij: „Waardeloos, die andere schippers weten niets. We gaan maar weer met jou, Oom Jan.” Eén van die door een dankbaar iemand geschreven, gedichten begint aldus:

„In deze boot de Ankawi
leefden we een dag of drie
met z'n zessen en Oom Jan
die zo gezellig kletsen kan.”

Het tweede couplet begint zo: „’t Is geen kletsen, ’t zijn verhalen.” Inderdaad. Verhalen... Jammer, dat ze niet allemaal voor publicatie geschikt zijn. Maar lachen kun je wel, dat is zeker, als Orne Jan eenmaal van wal gestoken is. Hetzij in de boot, of met zijn vertelsels.